

Położne o Evidence-based Midwifery Practice – sprawozdanie ze spotkania

Methods of assessment of postoperative pain in children with impaired cognitive functioning

Jarosława Belowska, Mariusz Panczyk, Joanna Gotlib

Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia, Wydział Nauki o Zdrowiu, Warszawski Uniwersytet Medyczny

AUTOR DO KORESPONDENCJI:

Jarosława Belowska

Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego
ul. Żwirki i Wigury 81, 02-091 Warszawa,
tel./fax: (22) 57 20 490, (22) 57 20 491
e-mail: jaroslawa.belowska@wum.edu.pl

W ramach podnoszenia jakości kształcenia, wzbogacania oferty i urozmaicania formy zajęć dydaktycznych dla studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, w dniu 2 marca 2014 r. (niedziela) w Centrum Biblioteczno-Informacyjnym przeprowadzono zogniskowany wywiad grupowy tzw. fokus (*focus group interview*) dotyczący opinii badanej grupy położnych na temat możliwości, chęci, motywacji i umiejętności wykorzystywania wyników najnowszych badań naukowych w codziennej, klinicznej praktyce położniczej.

Wykorzystywanie aktualnych wyników badań naukowych przez pracowników ochrony zdrowia: lekarzy, pielęgniarki czy położne w ich codziennej praktyce klinicznej jest konieczne do zapewnienia efektywnej, bezpiecznej oraz spełniającej najwyższe standardy jakości opieki nad pacjentką.

Spotkanie odbyło się w ramach zajęć seminaryjnych z przedmiotu „Badania naukowe w położnictwie”. Udział w spotkaniu wzięło 58 studentek I roku niestacjonarnych studiów I stopnia (studiów pomostowych) na kierunku Położnictwo: średnia wieku badanej grupy 44,34 lata (min. 36, maks. 55), średni staż pracy w zawodzie 19,92 lat (min. 5, maks. 32). Większość badanych pracowała w sektorze publicznym, największa grupa osób podejmowała pracę w ramach pełnego etatu w szpitalu miejskim na stanowisku starszej położnej.

Spotkanie poprowadzone zostało przez pracowników naukowo-dydaktycznych Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego: dr hab. Joannę Gotlib oraz mgr Jarosławę Belowską.

Było to drugie w kolejności, jak dotąd, spotkanie łączące przekaz treści dydaktycznych z jednoczesnym badaniem jakościowym w formie wywiadu focusowego. Pierwsze takie spotkanie dotyczyło studentek studiów pomostowych na kierunku pielęgniarstwo i zostało opisane w odrębnym artykule.

Celem spotkania było poznanie opinii studentek położnictwa na temat możliwości wykorzystania wyników najnowszych badań naukowych w codziennej praktyce klinicznej oraz chęci, motywacji i umiejętności ich wykorzystania w tej praktyce.

Na podstawie analizy polskiego i światowego piśmiennictwa naukowego podejmującego problematykę *Evidence-based Medicine* i *Evidence-based Midwifery Practice* wybrano najważniejsze zagadnienia, które zapisano w formie scenariusza wywiadu ustrukturyzowanego.

Podczas spotkania omawiano m.in. takie zagadnienia jak:

1. Znajomość definicji i znaczenia terminu *Evidence-based Medicine* (EBM) i *Evidence-based Midwifery Practice* (EBMP)
2. Znajomość definicji i kryteriów dowodu naukowego
3. Częstość korzystania z polskiej/światowej literatury naukowej dla położnych, znajomość czasopism naukowych i branżowych
4. Znajomość źródeł pozyskiwania dowodów naukowych
5. Umiejętność oceny danych naukowych pod kątem ich wiarygodności oraz opinie badanej grupy, kto i kiedy powinien nauczyć studentów takich umiejętności
6. Możliwość zastosowania *Evidence-based Midwifery Practice* w miejscu pracy
7. Stosunek kadry zarządzającej wobec kształcenia ustawicznego położnych
8. Opinie badanej grupy na temat wad i zalet EBMP w praktykowaniu zawodu położnej
9. Możliwość podniesienia jakości opieki nad pacjentką i bezpieczeństwa pracy personelu medycznego poprzez zastosowanie EBMP w miejscu pracy.

Prowadzona podczas spotkania dyskusja pokazała, że poziom wiedzy w badanej grupie na temat *Evidence-based Midwifery Practice* oraz możliwości wykorzystania wyników badań naukowych w praktyce położniczej był zadowalający. Położne biorące udział w badaniu potrafiły prawidłowo zdefiniować skróty EBM i EBMP,

znały ich znaczenie i polskojęzyczne ich rozwinięcia, które podały jako Medycyna oparta na badaniach naukowych, na dowodach. Bardzo licznie wymienione zostały polskie czasopisma naukowe z obszaru położnictwa, które położne znają i czytają. Najczęściej wskazywanymi czasopismami były: *Magazyn Pielęgniarki i Położnej*, *Medycyna Praktyczna*, *Ginekologia po Dyplomie*, *Położna. Nauka i Praktyka*, *Położna Środowiskowa*, *Klinika Pediatryczna*. Bardzo duża grupa położnych, biorących udział w badaniu, sprzeciwiła się wobec poprawności i zasadności rekomendacji wykorzystywanych w codziennej praktyce klinicznej. Nabycie i przysposobienie wiedzy dotyczącej krytycznej analizy artykułów naukowych oraz poznania nowych technik i zasad przeprowadzania takowych analiz zaowocowałoby uzupełnieniem brakujących umiejętności w poszukiwaniu fachowej literatury medycznej, nauczaniem się umiejętności krytycznej analizy piśmiennictwa, a w konsekwencji możliwością wpłynięcia na zmiany wobec obowiązujących rekomendacji medycznych, z którymi położne nie zgadzają się w znaczącym stopniu.

Położne chętnie deklarują podjęcie i swój udział w badaniach naukowych, jednak czynnikami ograniczającymi te działania jest brak niezbędnego doświadczenia, czasu i przygotowania merytorycznego. Kluczowym elementem wymienionym przez badaną grupę w trakcie dyskusji jest konieczność posiadania odpowiedniej wiedzy i wykształcenia w danym zakresie, aby być wiarygodnym i postrzeganym jako partner, badaczem zespołu interdyscyplinarnego.

Tematyka EBM i EBMP oraz rodzaj przeprowadzonych zajęć, jak uznały położne, jest dla nich niezwykle cennym źródłem wiedzy dotyczącej badań naukowych oraz kryteriów oceny ich wiarygodności i zasadności. Ich zdaniem wykorzystywanie najnowszych badań naukowych i podejmowanie innowatorskich działań i nowoczesnych procedur o udowodnionej skuteczności w codziennej praktyce

klinicznej może przekładać się na poprawę jakości i komfortu świadczonych usług medycznych, zmniejszenie kosztów, zwiększenie wewnętrznej satysfakcji oraz poczucia bezpieczeństwa. Poszerzenie wiedzy w tym zakresie mogłoby przyczynić się do popularyzacji relacji partnerskich położna – lekarz, a także zmiany statusu zawodu i wzrostu jego prestiżu. Badana grupa zadeklarowała chęć udziału w zajęciach dydaktycznych na temat problematyki *Evidence-based Midwifery Practice*, należy więc rozważyć wprowadzenie tej tematyki do programu studiów na kierunku Położnictwo.

Kształcenie studentów położnictwa w takiej uczelni jak Warszawski Uniwersytet Medyczny, posiadającej długoletnią tradycję prowadzenia badań naukowych i wdrażania ich wyników do praktyki klinicznej, powinno w większym niż dotychczas stopniu kłaść nacisk na kształcenie w zakresie metodologii prowadzenia badań naukowych, krytycznej analizy ich wyników czy umiejętności krytycznego czytania tekstów naukowych, czyli wszystkich elementów *Evidence-based Midwifery Practice*.

W praktyce zawodowej położnych, zgodnie ze światowymi tendencjami, kładzie się coraz większy nacisk na wykorzystywanie wyników badań naukowych, co ma korzystnie wpłynąć nie tylko na bezpieczeństwo pacjenta, personelu medycznego, czy skuteczność wykonywanych procedur medycznych, lecz również na ich efektywność finansową.

Opisywane spotkanie z grupą pracujących w zawodzie studentek Położnictwa stanowiło badanie pilotażowe, które kontynuowane będzie w formie zogniskowanego wywiadu grupowego prowadzonego w innych grupach specjalistów ochrony zdrowia. Wszystkich zainteresowanych tematyką *Evidence-based Medicine* oraz *Evidence-based Midwifery Practice* pracowników i studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego zapraszamy do współpracy.